

Noslēdzies projekta PuMPuRS ietekmes pušu iesaistes, informētības un noslēguma novērtējums

Publicēts: 29.08.2023.

ESF projekts PuMPuRS

Eiropas Sociālā fonda projekta Nr. 8.3.4.0/16/I/001 "Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai", jeb PuMPuRS ietvaros tika īstenots noslēguma pētījums, lai novērtētu projektā sasniegtos rezultātus, to ietekmi un ilgtspēju, kā arī identificētu rekomendācijas projekta mērķu ilgtspējas nodrošināšanai pēc projekta īstenošanas noslēguma 2023. gada decembrī atbilstoši izvirzītajiem Projekta un izglītības nozares rīcībpolitikas mērķiem.

Ar noslēguma pētījuma rezultātiem vari iepazīties [ŠEIT](#).

Projekta tiešā mērķa grupa ir vispārīzglītojošo skolu skolēni, kas mācās 1. – 12. klasē (Projekta īstenošanas periodā līdz 2021./2022. mācību gada 1. semestrim 5. – 12. klase), un profesionālās izglītības un vispārējās izglītības iestāžu, kas īsteno profesionālās izglītības programmas, izglītojamie, kas mācās 1. – 4. kursā.

Līdz 2022. gada decembrim Projektā iesaistījušās 599⁴¹ izglītības iestādes no 41 pašvaldības, kas veido 95 % no 43 Latvijas pašvaldībām.

Pētījuma rezultāti liecina, ka priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas (turpmāk – PMP) problemātika tiek vērtēta kā nozīmīga gan pašvaldību, gan izglītības iestāžu pārstāvju skatījumā, uz to kā ļoti nozīmīgu vai drīzāk nozīmīgu norāda vairāk kā 90 %

respondentu. Augstu tiek vērtēts Projektā īstenoto pasākumu nozīmīgums un lietderība PMP mazināšanā (96 % aptaujāto pašvaldību un izglītības iestāžu pārstāvju uzskata tos par nozīmīgiem).

Projekta īstenošanas laikā līdz 2022. gada decembrim ir izstrādāti un īstenoti 93 497 individuālie PMP riska mazināšanas plāni un atbalsta pasākumi, pārsniedzot darbības rezultātus par 45 %. Biežāk sastopamie (80 %) atbalsta pasākumi dalījumā pēc riska veida ir bijuši ar mācību darbu un izglītības iestādi saistītie riski.

Lai veidotu atbalstošu mācību vidi, līdz 2022. gada decembrim ir izstrādāti visi Projektā plānotie septiņi metodiskā atbalsta līdzekļi, īstenotas 10 no 11 iecerētajām konferencēm, nodrošinātas 1052 (79 % no plānotā) supervīzijas pedagogiem un atbalsta personālam, izstrādātas 10 paredzētās profesionālās kompetences pilnveides programmas, kā arī īstenotas 469 (71 % no plānotā) darbnīcas izglītības iestādēs par PMP pasākumu īstenošanu.

Ņemot vērā, ka viens no PMP iemesliem ir saistīts ar ekonomiskajiem riskiem, Projekta ietvaros 2724 izglītojamajiem tika sniegts atbalsts transporta pakalpojumu izdevumu kompensācijai, 2581 izglītojamajam nodrošinātas naktsmītnes dienesta viesnīcā vai internātā, savukārt ēdināšanas pakalpojumi nodrošināti 8740 izglītojamajiem. Savukārt individuālie mācību līdzekļi nodrošināti 191 profesionālās izglītības iestāžu izglītojamam un individuālas lietošanas priekšmeti – 59 PMP riskam pakļautajiem izglītojamajiem.

Projekts ir veicinājis iesaistīto pušu informētību un izpratni par PMP jautājumiem, pedagogi ir pilnveidojuši prasmes un iemaņas darbā ar PMP riskam pakļautajiem izglītojamajiem, t.sk. attīstījuši sadarbības kompetenci gan strādāt individuāli ar izglītojamo, gan ar kolēģiem – pedagogiem, atbalsta personālu, citiem speciālistiem. Projekta īstenošanas laikā ir meklēti risinājumi papildu cilvēkresursu piesaistei, piemēram, aicinot mācību priekšmetu konsultāciju nodrošināšanā iesaistīties pensionējušos pedagogus. Šo praksi ir ieteicams izvērtēt un izmantot arī turpmāk, lai risinātu pedagogu kapacitātes jautājumus īsā vai vidējā termiņā.

Projekta ietvaros ir atbalstītas jauniešu NVO iniciatīvas, kas palīdzējis aktualizēt mācību pārtraukšanas problēmu pašu jauniešu vidū, jauniešiem uzrunājot jauniešus iesaistīties dažādās ārpus skolas aktivitātēs, sekmējot neformālo un ikdienējo mācīšanās pieredzi. Līdz 09.02.2023. noslēgušies 514 jaunatnes iniciatīvu projekti jeb 92 %, savukārt 44 projekti vēl tiek īstenoti līdz 2023. gada augusta beigām.

Projekts ir stiprinājis sadarbību starp pašvaldību, izglītības iestādēm, pedagogiem, atbalsta personālu un izglītojamo ģimenēm, kas ir palīdzējis identificēt izglītojamos ar risku pārtraukt mācības un sniegt viņiem individuālu atbalstu. Projekta laikā ir izdevies paplašināt visu pušu izpratni par sadarbības nozīmi PMP jautājumu risināšanā, tomēr darbs pie visu pušu jēgpilnas un sistemātiskas iesaistes un motivācijas rīkoties ir turpināms, veidojot visaptverošus un uz rezultātu vērstus sadarbības mehānismus.

Pētījums sniedz rekomendācijas izglītības iestāžu, pašvaldību un nacionālā līmenī sistēmiskas sadarbības veidošanai un attīstīšanai starp visām iesaistītajām pusēm, aktivizējot izglītības ekosistēmas pieeju un visas skolas konceptu.

Ņemot vērā pasaules praksi, turpmāk PMP prevencijas darbā jāattīsta un jāstiprina universālo PMP riska novēršanas pasākumu loma, īpaši pievēršot uzmanību agrīnai PMP risku identificēšanai un novēršanai, tādējādi mazinot PMP gadījumu skaitu, kad kā atbalsta līdzeklis jāpiemēro individuālās konsultācijas, kuras Projekta ietvaros ir bijušas nozīmīgas, bet resursu ziņā ietilpīgas. Lielāks uzsvars jāliek uz diferencētas mācību pieejas īstenošanu un drošas, iekļaujošas vides veidošanu skolā. Kā alternatīvu risinājumu individuālajām konsultācijām var izvērtēt atbalsta sniegšanu – konsultācijas pāros vai nelielās grupās (trīs līdz četri izglītojamie).

Daļa aktivitāšu pēc Projekta beigām ir turpināmas esošo finanšu resursu ietvaros, adaptējot tās izglītības iestāžu un pašvaldību līmenī un pielāgojot esošajām praksēm un iespējām, paaugstinot pedagogu motivāciju darbam ar PMP jautājumiem, stiprinot starpinstiitūciju sadarbību, veidojot ciešāku skolas un vecāku mijiedarbību un sekmējot izglītojamo aktīvāku iesaisti un līdzatbildību mācību procesā un lēmumu pieņemšanā. Būtiski ir turpināt sabiedrības, īpaši tiešo mērķa grupu, informēšanu par PMP riskiem un izglītības lomu un nozīmi.

Projekta komponentes ir nozīmīgas ne tikai PMP risku mazināšanai, bet to potenciāls ir izmantojams arī izglītības satura reformas ieviešanai, tai skaitā, iekļaujošas izglītības attīstībai, drošas skolas veidošanai un skolas kā mācīšanās organizācijas stiprināšanai.

"Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.3.4.0/16/l/001 "Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai" (turpmāk –

Projekts vai projekts "Pumpurs") ietekmes pušu iesaistes, informētības un noslēguma novērtējuma pētījuma izstrādes ekspertu pakalpojumi" gala ziņojums (turpmāk – Pētījums) ir izstrādāts no 2023. gada 23. janvāra līdz 21. jūlijam. Pētījumu pēc Izglītības kvalitātes valsts dienesta (turpmāk – IKVD) pasūtījuma izstrādājis SIA "Dynamic University".

[\[1\]](#) 599 izglītības iestādes – pamatojoties uz pārskatu "Maksājumu pieprasījums", kas atspoguļo izglītības iestāžu skaitu, kas iesaistījušās Projektā uz 31.12.2022. Iesaistīto izglītības iestāžu skaits tiks koriģēts līdz Noteikumu 32.punktā noteiktajam Projekta īstenošanas termiņam – 2023. gada 31. decembrim.

<https://www.ikvd.gov.lv/lv/jaunums/nosledzies-projekta-pumpurs-ietekmes-pusu-iesaistes-informetibas-un-nosleguma-novertejums>